

Objavljeno: 06.07.2022.

Arbitražni sud odbio većinu MOL-ovih zahtjeva u arbitražnom postupku u predmetu MOL v. Croatia

Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova (ICSID), sa sjedištem u Washingtonu, D.C., jučer je Hrvatskoj dostavio pravorijek u arbitražnom predmetu *MOL Hungarian Oil and Gas Company Plc v. Republic of Croatia* (ICSID Case No. ARB/13/32).

Tim arbitražnim pravorijekom završen je postupak koji je pred ICSID-om trajao još od 5. prosinca 2013., kada je mađarska kompanija MOL pokrenula spor protiv Hrvatske tvrdeći da je Hrvatska svojim postupanjem povrijedila Ugovor o energetskej povelji i prava koja on jamči MOL-u kao stranom ulagaču.

Arbitražni postupak i spor s MOL-om posljedica je odluka prethodnih hrvatskih vlada, ponajprije procesa privatizacije INA-e koji je započela Vlada Ivica Račana koja je 2003. s MOL-om potpisala ugovor o prodaji 25 % plus jedne INA-ine dionice, zatim odluke Vlade Ive Sanadera o sklapanju Prve izmjene i dopune Ugovora o međusobnim odnosima dioničara i Ugovora o plinskom poslovanju, kao i odluke Vlade Zorana Milanovića u odnosu na obveze u vezi s liberalizacijom tržišta plina.

Ova Vlada je naslijedila ovaj arbitražni postupak i u tom okviru nastojala na najbolji način obraniti hrvatske interese.

O pravorijeku Arbitražnog suda

Činjenica jest da je u svojem pravorijeku Arbitražni sud odbio većinu MOL-ovih zahtjeva za naknadu štete i prihvatio tek njihov manji dio koji iznosi oko 184 milijuna dolara od ukupnih zahtjeva, koji su dosegali više od 1,1 milijardu dolara.

Iako je Hrvatska u postupku osporavala samu nadležnost Arbitražnog suda da odlučuje o povredama Ugovora o energetskej povelji zbog protivnosti te nadležnosti s pravom Europske unije, što Arbitražni sud, nažalost, nije prihvatio, ipak odlučujući o biti zahtjeva MOL-a, velikim je dijelom odlučio u hrvatsku korist.

MOL je, naime, u arbitražnom postupku postavio zahtjeve za naknadom štete po osnovi navodno neopravdanog vođenja kaznenog postupka protiv bivšeg predsjednika Vlade Ive Sanadera i predsjednika Uprave MOL-a Zsolta Hernádjia u vezi sa sklapanjem Prve izmjene i dopune Ugovora o međusobnim odnosima dioničara koji se odnosi na INA-Industrija nafte d.d. i Ugovora o plinskom poslovanju, od 30. siječnja 2009., što je Arbitražni sud odbio.

Zatim je MOL tražio naknadu štete po osnovi navodnog sprječavanja preuzimanja INA-e i smanjenja vrijednosti MOL-ovog udjela u INA-i, što je Arbitražni sud također odbio. Isto se odnosi i na MOL-ove zahtjeve po osnovi navodne povrede Glavnog ugovora o plinskom poslovanju, kao i po osnovi navodnog oduzimanja odobrenja za istraživanje ugljikovodika. MOL je, također, tražio da se Hrvatskoj naredi prestanak kaznenog progona, kao i da se Hrvatsku obveže da izjavom i isprikom nadležnih državnih dužnosnika prizna svoju odgovornost za povredu prava MOL-a. I ti MOL-ovi zahtjevi su odbijeni.

U dijelu u kojem je odlučeno u korist MOL-a, pravorijek kaže da je Hrvatska na štetu MOL-a povrijedila Ugovor o energetskej povelji prije svega kada je propustila liberalizirati tržište plina u razdoblju od 2011. do 2014., a zatim i kada je Vlada donijela određene odluke kojima je regulirala tržište plina u veljači 2014. Po toj osnovi, Arbitražni sud je odlučio da MOL-u pripada odšteta u iznosu od oko 184 milijuna dolara, čemu treba pridodati i zatezne kamate koje teku od 1. travnja 2014. do dana isplate. Hrvatska mora MOL-u nadoknaditi i dio troškova postupka u iznosu od oko milijun eura, što je tek oko 2% troškova čiju naknadu je MOL tražio od Hrvatske.

U svojem je pravorijeku Arbitražni sud iznio i određene tvrdnje u vezi s kaznenim postupkom protiv bivšeg predsjednika Vlade Sanadera i predsjednika Uprave MOL-a Hernádija, osobito ustvrdivši da u arbitražnom postupku nije dokazano djelo podmićivanja.

Hrvatska Vlada smatra da je pitanje kaznene odgovornosti bivšeg predsjednika Vlade Sanadera i predsjednika Uprave MOL-a Hernádija pitanje o kojem je konačno i pravomoćno odlučeno presudama isključivo nadležnih hrvatskih sudova pred kojima su stranke imale priliku iznijeti sve relevantne dokaze, što je uključivalo i saslušanje svih relevantnih svjedoka. Slijedom presuda hrvatskih sudova Vlada je 2014. godine pokrenula odgovarajući postupak pred drugim međunarodnim pravosudnim tijelom (tzv. „UNCITRAL-ova arbitraža“), koji je koncem 2016. godine završio nepovoljno za Hrvatsku. Ova Vlada je početkom 2022. godine pokrenula postupak za reviziju UNCITRAL-ovog pravorijeka pred švicarskim Saveznim vrhovnim sudom, a na temelju pravomoćnih presuda donesenih u ponovljenom kaznenom postupku.

Arbitražni pravorijek je opsežan dokument koji ima 216 stranica te će ga Vlada, zajedno s Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske i pravnim savjetnicima u idućim danima analizirati i donijeti odluke o daljnjim koracima, o čemu će javnost biti pravovremeno obaviještena.

Zbog osjetljivosti postupka i njegove povezanosti s poslovanjem INA-e i kaznenim postupcima, još 2015. dvije su se strane dogovorile da je postupak povjerljiv i da se pravorijek ne objavljuje.

Unatoč činjenici da se ovaj arbitražni pravorijek odnosi na okolnosti i činjenice koji su se dogodili davno prije mandata ove Vlade, Hrvatska je država koja poštuje međunarodno pravo i odluke međunarodnih sudova i tribunala te će se na taj način ponijeti i prema ovoj odluci, pridržavajući si pravo razmatranja mogućnosti korištenja pravnih mehanizama koji joj stoje na raspolaganju u odnosu na ovaj pravorijek.

O arbitražnim postupcima

Jučerašnji pravorijek donesen je u arbitražnom postupku koji je MOL pokrenuo protiv Hrvatske 2013. pred ICSID-om. Opsežnost odluke odraz je izuzetno dugotrajnog postupka od preko osam godina pred ICSID-om, čime se ovaj postupak svrstao među neke od najdugotrajnijih u međunarodnoj arbitražnoj praksi. U postupku je bilo preko 220 procesnih radnji koje su zahtijevale opsežne pripreme i koordinaciju svih tijela državne uprave, kao i rad odvjetničkih timova. Tijekom postupka obje su strane podnijele više od 2500 činjeničnih dokaza i 700 pravnih izvora, saslušana su ili su dostavljene izjave 44 različita svjedoka (uključujući svjedoke o činjenicama, pravne i

tehničke stručnjake). U postupku je od 2014. do 2021. održano osam ročišta, koja su održana u Washingtonu, D.C., Londonu, Parizu i, posljednja, on line.

Ovaj arbitražni postupak neovisan je o aktivnostima koje se odvijaju pred švicarskim Saveznim vrhovnim sudom, slijedom zaključka Vlade od 30. prosinca 2021., radi revizije UNCITRAL–ovog pravorijeka i utvrđenja ništetnosti Prve izmjene i dopune Ugovora o međusobnim odnosima dioničara koji se odnosi na INA–Industrija nafte d.d. i Ugovora o plinskom poslovanju, od 30. siječnja 2009. zbog pravomoćne kaznene presude protiv bivšeg predsjednika Vlade Ive Sanadera i predsjednika Uprave MOL-a Zsolta Hernádija.

[Pisane vijesti \(/vijesti/8?tip=1\)](#)

Copyright © 2024 Vlada Republike Hrvatske. Sva prava pridržana.